

Oslo

KONTRAKTSFORMULAR NS 8406 – OSLO KOMMUNES KJØP AV BYGGE- OG ANLEGGSARBEIDER

mellom

Oslo Havn KF
(heretter kalt byggherren)

og

.....
(heretter kalt entreprenør)

Organisasjonsnr./Personnr.

om

Grunnarbeider Søndre Akershuskai

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
1 Kontraktsdokumenter (NS 8406 pkt. 4)	5
2 Partenes representanter (NS 8406 pkt. 5)	5
2.1 Kontraktsforhold.....	5
2.2 Fullmakter (NS 8406 pkt. 5)	5
3 Varsel og krav (NS 8406 pkt. 7).....	5
4 Sikkerhetsstillelse (NS 8406 pkt. 8)	6
4.1 Entreprenørens sikkerhetsstillelse	6
4.2 Byggherrens sikkerhetsstillelse	6
5 Forsikring (NS 8406 pkt. 9)	6
6 Krav til Entreprenørens ytelse (NS 8406 pkt. 11)	6
7 Kontroll og prøving (NS 8406 pkt. 14)	7
8 Tidsfrister og samordning (NS 8406 pkt. 17).....	7
8.1 Tidsfrister for entreprenøren.....	7
8.2 Tidsfrister for byggherren.....	7
8.3 Andre tidsfrister	8
9 Endringer. Forsinkelse og svikt ved byggherrens medvirkning (NS 8406 pkt. 19).....	8
9.1 Endringsarbeid der det ikke er gitt endringsordre (NS 8406 pkt. 19.3).....	8
10 Partenes krav på vederlagsjustering (NS 8406 pkt. 22.1)	8
11 Betaling av entreprenørens vederlag (NS 8406 pkt. 23)	8
11.1 Kontraktssum.....	8
11.2 Indeksregulering. Endring av offentlige avgifter og gebyrer (NS 8406 pkt. 23.1)	9
11.3 Mengdekontroll (NS 8406 pkt. 23.2)	9
11.4 Fakturering og betaling (NS 8406 pkt. 23.3)	9
11.5 Krav om elektronisk faktura	9
12 Sluttoppgjør (NS 8406 pkt. 25).....	10
12.1 Betaling av slutfaktura. Innsigelser og krav (NS 8406 pkt. 25.2)	10
13 OSLO KOMMUNES SERIØSITETSBESTEMMELSER	10
13.1 Krav til lønns- og arbeidsvilkår (NS 8406 pkt. 13.1).....	10
13.2 Krav om elektronisk betaling og oppgjør	12

13.3	Krav om elektronisk utbetaling av lønn til arbeidets bankkonto	12
13.4	Krav om yrkesmessig integritet og dokumentasjonsplikt	12
13.5	Byggherrens rett til å gjennomføre revisjon og stedlig kontroll	13
13.6	Konsekvenser ved brudd på konkurranselovgivningen	13
13.7	Krav om fullmakt til å innhente opplysninger gjennom utvidet skatteattest	14
13.8	Krav om oppfyllelse av skatte- og avgiftsforpliktelser	14
13.9	Krav om begrensning i antall ledd underentreprenører i vertikal kjede (NS 8406 pkt. 12)	15
13.10	Krav om bruk av fast ansatte i 100 % stilling	16
13.11	Krav om dokumentert yrkesskadeforsikring (NS 8406 pkt. 13.1)	17
13.12	Krav om dokumentert obligatorisk pensjonsordning (NS 8406 pkt. 13.1)	18
13.13	Entreprenørens informasjonsplikt	18
13.14	Krav om forhåndsgodkjenning av underentreprenører og kontraktsmedhjelpere	18
13.15	Krav til internkontroll og sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) (NS 8406 pkt. 13.1) ..	19
13.16	Krav om forhåndsregistrering av mannskapslister og føring av oversiktslister	20
13.17	Krav om inn- og utregistrering med gyldig HMS-kort fra første dag	20
13.18	Krav om registrering og overføring av data fra Entreprenøren for bygge- og anleggsoppdrag.....	21
13.19	Krav om pliktig medlemskap i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister	22
13.20	Krav om at minst 50 % av arbeidede timer skal utføres av faglærte	22
13.21	Krav om adskilte garderober	23
13.22	Krav til bruk av lærlinger	23
14	Krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv	24
14.1	Plikt til å utføre forenklet aktsomhetsvurdering.....	24
14.2	Plikt til å medvirke i kontraktsoppfølgingen.....	26
14.3	Sanksjoner ved manglende ivaretagelse krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv	27
15	Tvister (NS 8406 pkt. 31)	27
16	Reklame	27
17	Returordning for emballasje	27
18	Miljøkrav	28
18.1	Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser	28

18.2 Massetransport.....	28
18.3 Øvrig transport	28
18.4 Plan for energi- og effektforbruk	28
18.5 Biodrivstoff	29
18.6 Unntaksbestemmelse	29
18.7 Dokumentasjon og rapportering	29
18.8 Anleggsvann	30
18.9 pH-kontroll ved betongarbeider	30
18.10 Utslippskontroll generelt	30
18.11 Registrering i Maskinregisteret	30
18.12 Mislighold og sanksjoner	30

For denne kontrakten gjelder Norsk Standard (NS) 8406:2009, Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt med følgende endringer og suppleringer.

1 Kontraktsdokumenter (NS 8406 pkt. 4)

Rekkefølgen på kontraktsdokumentene i NS 8406 pkt. 4 endres slik:

- a) avtaledokument/kontraktsformular
- b) eventuelle referater eller skriftlig materiale fra oppklarende drøftelser eller forhandlinger avholdt etter at tilbud ble inngitt, som er godkjent av begge parter
- c) tilbuds- eller konkurransegrunnlaget, samt eventuelle referater eller skriftlig materiale fra befaringer eller konferanser avholdt før tilbud ble inngitt
- d) NS 8406:2009
- e) entreprenørens tilbud

YM-plan inngår som en del av kontraktsgrunnlaget og skal legges til grunn for entreprenørens planlegging og utførelse.

2 Partenes representanter (NS 8406 pkt. 5)

2.1 Kontraktsforhold

Følgende personer er Partenes representanter for kontrakten

Byggherre		Entreprenør	
Navn	Eirik Bugten Hamnes	Navn	
Telefon	+47 47 49 64 46	Telefon	
E-post	eirik.hamnes@oslohavn.no	E-post	

2.2 Fullmakter (NS 8406 pkt. 5)

Entreprenøren, eller den som opptrer på hans vegne, plikter å sette seg inn i de relevante delegasjons- og fullmaktsbestemmelser som gjelder for byggherrens representant.

Dersom annet ikke er avtalt gjelder følgende fullmakter for kontrakten;

Byggeleder har fullmakt til å godta endringsarbeider inntil NOK 30 000 ekskl. mva.

Prosjektleder har fullmakt til å godta endringsarbeider inntil NOK 100 000 ekskl. mva.

Byggeleder og prosjektleder har fullmakt til å avvise krav om tillegg.

3 Varsel og krav (NS 8406 pkt. 7)

NS 8406 pkt. 7, 2. setning - følgende tekst utgår:

"Varsler og krav som er innført i referat ført etter punkt 6, regnes som skriftlig."

Følgende tekst kommer til erstatning:

"Alle varsler og krav som påvirker kontrakten mht pris, kvalitet eller framdrift, skal varsles skriftlig pr post eller ved elektronisk kommunikasjon der dette er avtalt likestilt med vanlig post. Øvrige varsel og krav som er innført i referat ført etter punkt 6 regnes som skriftlig varsel

4 Sikkerhetsstillelse (NS 8406 pkt. 8)

4.1 Entreprenørens sikkerhetsstillelse

Entreprenøren skal stille sikkerhet i henhold til NS 8406 pkt. 8.

4.2 Byggherrens sikkerhetsstillelse

NS 8406 pkt. 8, 2. avsnitt utgår i sin helhet. Byggherren stiller ikke sikkerhet.

5 Forsikring (NS 8406 pkt. 9)

Entreprenørens forsikringer skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres med forsikringsbevis. Byggherren plikter ikke å betale avdrag før han **har** mottatt entreprenørens dokumentasjon.

6 Krav til Entreprenørens ytelse (NS 8406 pkt. 11)

Følgende bestemmelser kommer i tillegg til NS 8406 pkt. 11.

- Kontraktsspråket og all korrespondanse skal være på norsk.
- Entreprenøren er ansvarlig for at arbeidene gjennomføres uten forurensning av betydning, jf. forurensningsloven § 8. Nødvendige tiltak for å oppfylle dette ansvaret skal være inkludert i kontraktens priser.
- Entreprenøren skal håndtere masser i henhold til gjeldende regelverk og YM-plan, herunder prøvetaking, klassifisering, mellomlagring, transport og levering til godkjent mottak. Kostnader knyttet til dette skal være inkludert i tilbudet, med mindre annet fremgår av mengdebeskrivelsen.
- Mengde og forurensningsgrad av masser er beheftet med usikkerhet. Vesentlige avvik fra forutsatt omfang håndteres som endring i henhold til NS 8406.
- Entreprenøren skal før oppstart utarbeide en detaljert plan for håndtering av anleggsvann, inkludert oppsamling, rensing og kontroll. Planen skal godkjennes av byggherren før arbeidene igangsettes.
- Dersom det avdekkes uforutsett forurensning eller forhold som kan medføre miljøskade, skal byggherren varsles umiddelbart. Arbeidet skal stanses i berørt område inntil videre avklaring.
- Entreprenøren skal ha nødvendig beredskap for å håndtere utilsiktede utslipp til grunn eller sjø, inkludert tilgjengelig utstyr og prosedyrer.
- Entreprenøren skal utarbeide en miljøoppfølgingsplan (MOP) basert på YM-planen før oppstart. Planen skal godkjennes av byggherren.

7 Kontroll og prøving (NS 8406 pkt. 14)

Følgende kommer i tillegg til NS 8406 pkt. 14:

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i

- A) entreprenørens kvalitetssystem
- B) utførelsen av kontraktarbeidet
- C) produksjonsprosessen
- D) de deler av entreprenørens styringssystemer for øvrig (f.eks. for økonomi, ytre miljø, SHA) og regnskap, som kan ha betydning for entreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter blant annet revisjon og verifikasjon, inklusive intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Entreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted. Entreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos entreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for entreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

8 Tidsfrister og samordning (NS 8406 pkt. 17)

Oppdateres ytterligere ved kontraktsinngåelse.

Det er estimert varighet på arbeidet på ca. 13 uker. Det er planlagt at arbeidet skal starte opp i uke 33. Nødvendige forberedelser må gjøres før dette.

Det er fastsatt følgende tidsfrister:

8.1 Tidsfrister for entreprenøren

Igangsettelse på byggeplass skal skje

Kontraksarbeidet skal være ferdigstilt

Entreprenøren skal utarbeide fremdriftsplan

Avtalte dagmulksbelagte delfrister:

Type arbeide	Tidsfrist
Type arbeide	Tidsfrist
Type arbeide	Tidsfrist

8.2 Tidsfrister for byggherren

Ytelse	Tidsfrist
Ytelse	Tidsfrist
Ytelse	Tidsfrist

8.3 Andre tidsfrister

For øvrig gjelder de tidsfrister som er oppført i de øvrige kontraktsdokumentene.

9 Endringer. Forsinkelse og svikt ved byggherrens medvirkning (NS 8406 pkt. 19)

9.1 Endringsarbeid der det ikke er gitt endringsordre (NS 8406 pkt. 19.3)

Følgende kommer i tillegg til NS 8406 pkt. 19.3:

Entreprenøren skal varsle byggherren før arbeidet igangsettes. Varselet skal inneholde konsekvens for tid og/eller kostnad ved endringen.

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

10 Partenes krav på vederlagsjustering (NS 8406 pkt. 22.1)

Vederlagsjustering for kapitallytelser, rigging, drift og nedrigging skal skje etter følgende prinsipper:

- Kapitallytelser justeres forholdsmessig basert på endringen i kontraktssummen.
- Rigg og drift er å anse som tidsavhengige ytelser og godtgjøres kun dersom endringer medfører dokumenterbar forlengelse av kontraktens fremdriftstid.
- Det gis ikke vederlagsjustering for rigg og drift som følge av mengdeendringer, omprosjektering eller andre forhold som ikke påvirker fremdriftstiden.
- Ved eventuell forlengelse av fremdriftstiden godtgjøres rigg og drift forholdsmessig basert på kontraktens opprinnelige rigg- og driftspost.
- Nedrigg godtgjøres som avtalt og påvirkes ikke av endringer med mindre disse medfører dokumenterbar økning i omfanget av nedriggingsarbeidene.

11 Betaling av entreprenørens vederlag (NS 8406 pkt. 23)

11.1 Kontraktssum

Oppdateres i forbindelse med kontraktsinngåelse.

Kontraktsarbeidet skal leveres for:

Tilbudssum kr., ekskl. mva

Eventuelle korreksjoner

..... kr., ekskl. mva

..... kr., ekskl. mva

.....	kr., ekskl. mva
.....	kr., ekskl. mva
.....	kr., ekskl. mva
.....	kr., ekskl. mva
.....	kr., ekskl. mva
.....	kr.
Sum, eksklusive merverdiavgift	kr.
Merverdiavgift%	kr.
Kontraktssum	kr., inkl. mva

11.2 Indeksregulering. Endring av offentlige avgifter og gebyrer (NS 8406 pkt. 23.1)

Kontraktssummen er ikke gjenstand for indeksregulering.

11.3 Mengdekontroll (NS 8406 pkt. 23.2)

Entreprenøren skal ikke foreta mengdekontroll

11.4 Fakturering og betaling (NS 8406 pkt. 23.3)

Betalingsfristen på 28 dager erstattes med 30 dager etter mottatt faktura.

Korrekt elektronisk faktura sendes til:

Oslo Havn KF
Oslo kommune, Fakturasentralen
Postboks 6532, Etterstad
0606 OSLO

Fakturaen skal merkes med byggherrens navn og inneholde følgende opplysninger:

- ✓ Kontraktens navn
- ✓ Kontrakt-/prosjekt-nummer
- ✓ Ordrenummer (9 siffer) eller ressursnummer (8 tegn)
- ✓ Fakturatype

Nødvendig fakturagrunnlag slik som timelister, målinger mv skal medfølge og være attestert iht. avtalt prosedyre.

11.5 Krav om elektronisk faktura

Entreprenøren plikter å sende elektroniske fakturaer i godkjent standardformat fra dato for kontraktsinngåelse jf. forskrift om elektronisk faktura i offentlige anskaffelser. Entreprenøren må inngå en egen avtale med et aksesspunkt.

Dersom Entreprenøren ikke etterkommer krav om bruk av elektronisk faktura kan Byggherren holde tilbake betaling inntil elektronisk faktura i godkjent standardformat leveres. Byggherren skal uten unødige opphold gi melding om dette. Dersom slik melding er gitt, løper opprinnelig betalingsfrist fra tidspunktet elektronisk faktura i godkjent standardformat er levert.

12 Sluttoppgjør (NS 8406 pkt. 25)

12.1 Betaling av slutfaktura. Innsigelser og krav (NS 8406 pkt. 25.2)

Ved uenighet om kravets berettigelse og /eller ved helt eller delvis frafall av krav, skal entreprenøren sende kreditnota for hele fakturabeløpet, samtidig som det utstedes 2 nye fakturaer for hhv. omtvistet og uomtvistet krav.

Fakturaene betegnes ikke som slutfaktura, men som delfaktura merket "omtvistet" og "uomtvistet sluttoppgjør". Uomtvistet krav betales av byggherren innen forfall oppført på ny faktura iht. gjeldende faktureringsrutiner.

Utstedelse av nye fakturaer, slik beskrevet ovenfor, endrer ikke ved avtalte virkninger knyttet til slutfaktura.

13 OSLO KOMMUNES SERIØSITETSBESTEMMELSER

13.1 Krav til lønns- og arbeidsvilkår (NS 8406 pkt. 13.1)

Medvirkende arbeiders lønns- og arbeidsvilkår skal ikke være dårligere enn det som følger av den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølovgivning.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes blant annet arbeidstid, lønn herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, obligatorisk tjenestepensjon og dekning av utgifter til reise, kost og losji.

På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal medvirkende arbeiders lønns- og arbeidsvilkår ikke være dårligere enn allmenngjøringsforskriften for den aktuelle bransje.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal medvirkende arbeiders lønns- og arbeidsvilkår ikke være dårligere enn landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

På områder som ikke er dekket av allmenngjøringsforskrift eller landsdekkende tariffavtale, skal Entreprenøren se hen til allmenngjort eller landsdekkende tariffavtaler for lignende arbeidsområder, og fastsette lønns- og arbeidsvilkår for medvirkende arbeider som ikke er dårligere enn disse.

Der det ikke finnes allmenngjort eller landsdekkende tariffavtale for lignende arbeidsområde, skal medvirkende arbeiders lønns- og arbeidsvilkår ikke være vesentlig dårligere enn det som er normalt i yrket og som det er naturlig å sammenligne med.

Der Entreprenøren eller underentreprenør tilbyr innkvartering for arbeidere som medvirker til oppfyllelse av denne kontrakten, skal Entreprenøren på forespørsel dokumentere at boliglokalene er forsvarlig utformet, innredet og vedlikeholdt i tråd med arbeidsmiljøloven eller tariffavtaler der disse stiller høyere krav til innkvartering. Entreprenøren skal også på forespørsel dokumentere at innkreving av husleie er i henhold til arbeidsmiljøloven og husleieloven.

Entreprenøren skal på forespørsel vederlagsfritt dokumentere at krav som følger av denne bestemmelsen er oppfylt. Dokumentasjon som minimum kan kreves er kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timeliste, arbeiderens CV og arbeidsgiverens bankutskrift.

Entreprenøren og eventuelle underentreprenører plikter å føre timelister. Timelistene skal minimum vise dato og klokkeslett for arbeidets begynnelse og slutt, varighet på lovpålagte pauser, og det totale antall arbeidede timer per dag og per uke. Det skal fremgå tydelig hvilke oppdrag timene gjelder for.

Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere skriftlig avtale om trekk i lønn, gjennomsnittsberegning av arbeidstid og arbeidsplan.

Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere betaling for kostnader knyttet til kost, losji og reise der arbeideren har rett til slik utgiftsdekning.

Entreprenøren skal gjennomføre nødvendig kontroll hos sine underentreprenører for å påse at pliktene etter denne bestemmelsen overholdes. Personvern skal ivaretas ved kontroll.

Entreprenøren skal for øvrig overholde den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølovgivning.

Ved brudd på denne bestemmelsen skal Entreprenøren rette forholdet umiddelbart. Byggherren har rett til å holde tilbake et forholdsmessig beløp på opptil to ganger uberettiget besparelse frem til forholdet er rettet.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren. Beløpet skal ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd per person. Ved vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Ved vesentlig brudd på bestemmelsen hos underentreprenør, kan Byggherren kreve at Entreprenøren skifter ut underentreprenør. Utsiftingen skal skje uten kostnad for Byggherren.

Ved vesentlig brudd på denne bestemmelsen kan Byggherren heve avtalen, uavhengig av om Entreprenøren retter forholdene. Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.2 Krav om elektronisk betaling og oppgjør

All betaling og oppgjør i forbindelse med oppfyllelse av denne kontrakten skal foretas med elektronisk betalingsmiddel, og skal kunne dokumenteres.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.3 Krav om elektronisk utbetaling av lønn til arbeidets bankkonto

Lønn, vederlag og annen godtgjørelse til arbeider som medvirker til å oppfylle kontrakten, skal utbetales til den enkelte arbeidets bankkonto uten kostnader for arbeideren.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd per person. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.4 Krav om yrkesmessig integritet og dokumentasjonsplikt

Dersom Byggherren har berettiget tvil om Entreprenørens eller eventuelle underentreprenørers yrkesmessige integritet eller hvem som er kommunens reelle kontraktspart, plikter Entreprenøren på forespørsel å fremlegge relevant dokumentasjon på at Entreprenøren/underentreprenør ikke har begått alvorlige feil som kan medføre tvil om yrkesmessig integritet og/eller hvem som er reell kontraktspart.

Dersom Entreprenøren på forespørsel ikke fremlegger relevant dokumentasjon som nevnt over, eller det avdekkes andre forhold som kunne ført til avvisning i konkurransen som ligger til grunn for kontrakten, kan Byggherren for Entreprenørens regning og risiko heve kontrakten, eller

kreve utskiftning av underentreprenør dersom tvil om yrkesmessig integritet og/eller reelt eierskap gjelder underentreprenør.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.5 Byggherrens rett til å gjennomføre revisjon og stedlig kontroll

Oslo kommune kan gjennomføre leverandørrevisjoner og innhente all dokumentasjon som anses nødvendig for å verifisere at kontraktens krav og lovkrav er oppfylt. Revisjon kan gjennomføres fra kontraktsinngåelse og frem til seks måneder etter at slutfaktura er betalt.

Revisjon kan omfatte undersøkelser, innhenting av dokumentasjon og stedlig kontroll både hos Entreprenøren, eventuelle underentreprenører og på steder der kontraktsarbeidet utføres. Entreprenøren skal vederlagsfritt stille nødvendige ressurser til disposisjon og oversende etterspurt dokumentasjon i forbindelse med revisjon eller kontroll. Medvirknings- og dokumentasjonsplikten omfatter også underentreprenører.

Tillitsvalgte kan ikke nektes adgang ved stedlig kontroll der kontraktsarbeidet utføres.

Revisjon og stedlig kontroll kan utføres av Oslo kommune eller tredjepart engasjert av Byggherren. Slik tredjepart identifiseres i denne bestemmelsen med Byggherren. Entreprenøren kan motsette seg at en direkte konkurrent av Entreprenøren blir oppnevnt som tredjepart.

Byggherren har rett til å samarbeide med andre offentlige Byggherrer og samarbeidspartnere i oppfølgingen av seriositetsbestemmelser, samt innenfor lovverkets rammer å dele relevant informasjon og dokumentasjon fra oppfølgingen. Byggherren skal sikre at informasjonen deles på forsvarlig måte.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.6 Konsekvenser ved brudd på konkurranselovgivningen

Dersom Byggherren har klare holdepunkter for at Entreprenøren eller underentreprenør har inngått avtaler med hensikt om å vri konkurransen, kan Byggherren heve kontrakten eller kreve utskiftning av underentreprenør for Entreprenørens regning og risiko. Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

Før heving eller utskiftning av underentreprenørskjer, skal Oppdragiver vurdere tiden som er gått siden bruddet på konkurranseloven ble begått, hvilke self-cleaning-tiltak som er iverksatt fra Entreprenørens eller underentreprenørens side og eventuelt andre momenter som kan ha betydning for vurderingen av om hevingen eller utskiftningen av underentreprenører forholdsmessig. Dersom bruddet på konkurranselovgivningen direkte har rammet eller berørt Oslo kommune, vil heving alltid anses å være forholdsmessig.

Alle avtaler Entreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende krav.

13.7 Krav om fullmakt til å innhente opplysninger gjennom utvidet skatteattest

Byggherren skal til enhver tid ha fullmakt fra Entreprenøren og underentreprenører til å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold m.m., som er vedlagt denne kontrakt som vedlegg [x].

Ved brudd på bestemmelsen kan Byggherren ilegge et gebyr på kr 1 500 per hverdag frem til forholdet er rettet.

Ved vesentlig brudd på bestemmelsen kan Byggherren heve avtalen. Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

Ved vesentlig brudd på bestemmelsen hos underentreprenør, kan Byggherren kreve at Entreprenøren skifter ut underentreprenøren. Utskiftingen skal skje uten kostnad for Byggherren. Byggherren kan ilegge Entreprenøren et gebyr på kr 1 500 per hverdag dersom underentreprenørsom har begått det aktuelle bruddet ikke blir skiftet ut innen en frist satt av Byggherren.

Alle avtaler Entreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende krav.

13.8 Krav om oppfyllelse av skatte- og avgiftsforpliktelser

Entreprenøren og eventuell underentreprenør skal til enhver tid oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter og avgifter. Entreprenøren er ansvarlig for å dokumentere at underentreprenører oppfyller sine skatte- og avgiftsforpliktelser.

Byggherren kan til enhver tid kreve fremleggelse av attest for skatt og merverdiavgift som ikke er eldre enn 6 måneder og foreta kontroll av Entreprenørens og eventuelle underentreprenørers oppfyllelse av forpliktelser til å betale skatt og/eller avgifter. Fra underentreprenører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Attestene skal til enhver tid finnes lett tilgjengelig for Byggherren.

Ved brudd på bestemmelsen skal Entreprenøren og eventuell underentreprenørrette forholdet. Byggherren kan kreve at forholdet er rettet før Entreprenøren eller eventuelle underentreprenører påbegynner sitt kontraktsarbeid. Byggherren kan ilegge et gebyr på kr 1 500 per hverdag frem til forholdet er rettet.

Ved vesentlig mislighold kan Byggherren i tillegg til å ilegge et gebyr, stanse arbeidet frem til forholdet er rettet eller heve avtalen. Dette gjelder uavhengig av om misligholdet skjer hos Entreprenøren eller underentreprenør.

Ved vesentlig brudd på bestemmelsen hos underentreprenør, kan Byggherren kreve at Entreprenøren skifter ut underentreprenøren. Utsiftingen skal skje uten kostnad for Byggherren. Byggherren kan heve avtalen med Entreprenøren dersom underentreprenøren som har begått det aktuelle bruddet ikke blir skiftet ut innen en satt frist fra Byggherren.

Retten til å kreve forholdet rettet, stanse arbeidene eller heve gjelder ikke dersom kravet formelt er bestridt overfor kompetent myndighet og Entreprenøren kan sannsynliggjøre overfor Byggherren at det er berettiget å bestride kravet.

Alle avtaler Entreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende krav.

13.9 Krav om begrensning i antall ledd underentreprenører i vertikal kjede (NS 8406 pkt. 12)

Følgende kommer i tillegg til pkt. 12:

Entreprenøren kan maksimalt benytte ett ledd underentreprenører i vertikal kjede. Innleie regnes som ett ledd. Med innleie menes både innleie fra produksjonsbedrift og bemanningsforetak.

Etter at kontrakten er inngått, kan Byggherren godta flere ledd dersom det på grunn av uforutsette eller spesielle omstendigheter er nødvendig for å få gjennomført kontrakten. Det skal ikke brukes flere ledd underleverer enn nødvendig, og ikke i større utstrekning enn det som følger av forskrift om offentlige anskaffelser.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 3 000 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter, eller der det er klart at slikt mislighold vil inntreffe, kan Byggherren med rimelig varsel stanse arbeidene for Entreprenørens regning og

risiko eller heve kontrakten. Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.10 Krav om bruk av fast ansatte i 100 % stilling

Ved oppfyllelse av denne kontrakten skal Entreprenøren og eventuelle underentreprenør benytte fast ansatte som har 100 % stilling. Lønnen skal i løpet av et kalenderår ikke være lavere enn det stillingsprosenten tilsier. Kravene gjelder uavhengig av om arbeideren er ansatt hos Entreprenøren eller eventuelle underentreprenør, og uavhengig av om utleiebedriften er produksjonsbedrift eller bemanningsforetak.

Det kan gjøres unntak fra kravet om bruk av fast ansatte der en midlertidig ansatt erstatter fast ansatt som er sykmeldt, i foreldrepermisjon, avvikler ferie eller lignende.

Det kan gjøres unntak fra kravet om 100 % stilling der redusert stilling skyldes helsemessige, sosiale eller andre viktige velferdsgrunner på den ansattes side. Stillingsgraden skal ikke settes lavere enn det hensynet til arbeideren tilsier. Byggherren kan også tillate unntak der andre viktige grunner tilsier det.

Det kan gjøres unntak fra kravene i første ledd der det er nødvendig å hente inn spisskompetanse for en kort periode for å få gjennomført denne kontrakten.

Entreprenøren skal ved kontraktsoppstart og ved eventuelle endringer oppgi antall arbeidere som ikke er fast ansatte og/eller jobber redusert stilling. Entreprenøren må på forespørsel skriftlig dokumentere behovet for å fravike hovedregelen i første ledd.

Unntak fra kravene i første ledd må uansett aldri skje i større utstrekning enn det som følger av arbeidsmiljøloven.

Personer som omfattes av opplæringslova eller er på arbeidsmarkedstiltak i regi av eller i samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten eller tilsvarende offentlig instans, kan benyttes uavhengig av kravene i første ledd.

Entreprenøren skal ved kontraktsoppstart på forespørsel redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt i kontraktsperioden, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Entreprenøren skal gjennomføre nødvendig kontroll hos sine underentreprenører for å påse at kravene overholdes. Alle avtaler Entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges en sluttrapport med oversikt over bemanningen og oppfyllelse gjennom hele kontraktsperioden. Timelister, med angivelse av tidspunktet for arbeidstidens start og slutt, skal fremlegges på anmodning.

Ved brudd på bestemmelsen kan Byggherren holde tilbake inntil 1 prosent av kontraktssummen inntil forholdet er rettet.

Ved brudd på bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 3 000 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Ved vesentlige brudd på bestemmelsen kan Byggherren stanse eller heve arbeidet for Entreprenørens regning og risiko. Entreprenørens forsinkelse som følge av stansing, gir Byggherren rett på dagmulkt etter kontraktens bestemmelser om forsinket levering.

Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

Dersom bruddet har skjedd hos underentreprenøren, kan Byggherren kreve at Entreprenøren skifter ut underentreprenøren for Entreprenørens regning og risiko.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.11 Krav om dokumentert yrkesskadeforsikring (NS 8406 pkt. 13.1)

Alle arbeidere som utfører kontraktsarbeid i Norge ved oppfyllelsen av denne kontrakten, skal være dekket av yrkesskadeforsikring, jf. lov om yrkesskadeforsikring. Entreprenør skal på forespørsel levere dokumentasjon på at kravet er oppfylt. Dersom Entreprenøren kan påberope seg en unntaksbestemmelse i lov om yrkesskadeforsikring, skal dette også dokumenteres før kontraktsoppstart, og i kontraktsperioden på forespørsel.

Ved brudd på bestemmelsen kan Byggherren stanse arbeidene for Entreprenørens regning og risiko til forholdet er rettet eller heve avtalen. Entreprenørens forsinkelse som følge av stansing, gir Byggherren rett på dagmulkt etter kontraktens bestemmelser om forsinket levering. Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

Dersom bruddet har skjedd hos underentreprenør, kan Byggherren kreve at Entreprenøren skifter ut underentreprenøren for Entreprenørens regning og risiko.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.12 Krav om dokumentert obligatorisk pensjonsordning (NS 8406 pkt. 13.1)

Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere at alle arbeidere som utfører arbeid under denne kontrakten og som faller inn under en obligatorisk pensjonsordning, er innmeldt i en slik ordning.

Ved brudd på bestemmelsen skal Entreprenøren eller underentreprenørrette forholdet. Retting anses ikke utført før økonomisk tap på grunn av manglende innmelding i obligatorisk pensjonsordning er kompensert, regnet fra oppstart av kontraktsarbeidet.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren også rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Dersom bruddet har skjedd hos underentreprenør, kan Byggherren kreve at Entreprenøren skifter ut underentreprenøren for Entreprenørens regning og risiko.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

13.13 Entreprenørens informasjonsplikt

Entreprenøren skal før medvirkende arbeider kan starte sitt kontraktsarbeid, gi arbeiderene informasjon om de seriøsitetsbestemmelsene som gjelder for denne kontrakten og arbeiderens rettigheter i henhold til norsk arbeidsmiljølovgivning.

Entreprenøren skal sikre at kommunens informasjonsmaterieell er synlig på bygge-, anleggs-, renholds- eller arbeidslokasjonen.

Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere at kravet etter første ledd er oppfylt.

13.14 Krav om forhåndsgodkjenning av underentreprenører og kontraktsmedhjelpere

Alle underentreprenører, herunder bemanningsforetak, skal skriftlig forhåndsgodkjennes av Byggherren før under Entreprenøren kan starte arbeidet. Byggherren skal vurdere forespørselen om godkjenning innen rimelig tid, og kan bare nekte godkjenning dersom det foreligger saklig grunn. Byggherrens godkjenning endrer ikke Entreprenørens forpliktelser overfor Byggherren.

I forbindelse med godkjenning av en underentreprenør skal Entreprenøren ha innhentet skatteattest for underentreprenøren.

Entreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at underentreprenøren oppfyller kontraktens bestemmelser.

Entreprenøren skal for egen regning og risiko bortvise underentreprenører som ikke er forhåndsgodkjent av Byggherren.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 3 000 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Ved vesentlig mislighold kan Byggherren med rimelig varsel, stanse arbeidene for Entreprenørens regning og risiko, eller heve kontrakten.

Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

13.15 Krav til internkontroll og sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) (NS 8406 pkt. 13.1)

Entreprenøren skal ved utførelsen av kontraktarbeidet følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljø- og internkontrollovgivning.

For bygge- og anleggsarbeider skal relevante deler av Byggherrens SHA-plan innarbeides og følges opp gjennom Entreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Entreprenøren skal sørge for at arbeiderne kan kommunisere på en slik måte at mangelfull kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko.

Med mindre annet er avtalt, skal alle Entreprenørens nøkkelpersoner i prosjektet forstå og kunne gjøre seg godt forstått på norsk.

Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Vedkommende skal i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.

Ved alvorlige brudd på bestemmelsen har Byggherren rett til å stanse arbeidene for Entreprenørens regning og risiko i den utstrekning Byggherren anser det nødvendig på grunn av fare for liv og helse. Entreprenørens forsinkelse som følge av stansing gir Byggherren rett på dagmulkt etter kontraktens bestemmelser om forsinket levering.

For mindre alvorlige brudd, der det ikke er fare for liv og helse og stansing ikke anses nødvendig, kan Oppdragiver ilegge et gebyr på kr 1 500 per hverdag til forholdet er rettet.

Ved vesentlig mislighold kan Byggherren heve avtalen, selv om Entreprenøren retter forholdene.

Ved vesentlig brudd på bestemmelsen hos underentreprenør, kan Byggherren kreve at Entreprenøren skifter ut underentreprenør. Utsiftingen skal skje uten kostnad for Byggherren. Byggherren kan heve avtalen med Entreprenøren dersom underentreprenørsom har begått det aktuelle bruddet ikke blir skiftet ut innen en frist satt av Byggherren.

Alle avtaler Entreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende krav.

13.16 Krav om forhåndsregistrering av mannskapslister og føring av oversiktslister

Entreprenøren skal, før oppstart av arbeidet, registrere hvilke personer som skal utføre arbeid på bygge, anleggs-, renholds- eller annen arbeidslokasjon (mannskapsliste). Registreringen skal skje i HMSREG i oppdrag hvor HMSREG benyttes. Ved endringer i mannskap/bemanning, skal Entreprenøren uten ugrunnet opphold gi Byggherren en oppdatert mannskapsliste.

Entreprenøren plikter på vegne av Byggherren daglig å føre og kontrollere oversiktslistene over alle som utfører arbeid på bygge, anleggs-, renholds- eller annen arbeidslokasjon med det innhold som følger av i byggherreforskriften. Byggherren skal til enhver tid ha rett til innsyn i oversiktslistene.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

13.17 Krav om inn- og utregistrering med gyldig HMS-kort fra første dag

Alle som medvirker til oppfyllelsen av denne kontrakten skal fra første dag bære synlig og gyldig HMS-kort, utstedt av Arbeidstilsynet.

Bekreftelse med QR-kode på at HMS-kort er innvilget fra Arbeidstilsynet aksepteres frem til HMS-kort mottas. Søknadsskjema o.l. aksepteres ikke som HMS-kort.

Bekreftelse fra opplæringsinstitusjon, NAV eller kommune, med navn, fødselsdato og organisasjonsnummer for virksomheten der arbeideren er utplassert og tidsperioden for utplasseringen, vil også kunne aksepteres som gyldig alternativ til HMS-kort. Dette gjelder blant annet for:

- elever i grunnskole eller videregående opplæring som er utplassert i virksomhet i regi av skolen
- personer på forskjellige utplasseringstiltak finansiert av NAV
- flyktninger i arbeidstrening/praksis gjennom et introduksjonsprogram

Alle som medvirker til oppfyllelse av denne kontrakten skal benytte HMS-kort eller gyldig alternativ til dette til å registrere seg inn ved ankomst og ut når de forlater arbeidsstedet, enten på fastmontert registreringsløsning, dersom Byggherren krever det, ved bruk av en applikasjon eller lignende. Dette skal gjøres for Entreprenørens regning og risiko.

Entreprenøren skal om nødvendig etterregistrere arbeidere som har vært på lokasjonen uten å ha registrert seg i mannskapslisten.

Entreprenøren skal, for egen regning og risiko, bortvise personer som ikke har gyldig HMS-kort (eller eventuell dokumentasjon på innvilget HMS-kort i form av digital QR-kode) eller gyldig alternativ dokumentasjon som nevnt i tredje ledd.

Ved brudd på bestemmelsen kan Byggherren ilegge et gebyr på kr 750 per brudd per person.

Alle avtaler Entreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende krav.

13.18 Krav om registrering og overføring av data fra Entreprenøren for bygge- og anleggsoppdrag

Entreprenøren skal sørge for at alle personer som har adgang til bygge- og anleggsplassen registrerer seg i Byggherrens system, HMSREG.

I bygge- og anleggsoppdrag hvor Entreprenøren er ansvarlig for adgangskontroll, skal Entreprenøren sørge for at alle personer som har adgang til bygge- og anleggsplassen registrerer seg i HMSREG, og gi Byggherren tilgang til den registrerte informasjonen som foreligger i Entreprenørens system for registrering.

Entreprenøren skal, for egen regning og risiko, legge inn og kontinuerlig oppdatere opplysninger i HMSREG.

Opplysningene skal minimum inneholde:

- En unik identifisering av hver person som har adgang til bygge- og anleggsplassen
- Tidspunkt for inn- og utregistrering
- Øvrig informasjon på HMS-kortet

Ved brudd på bestemmelsen kan Byggherren ilegge et gebyr på kr 1 500 per hverdag frem til forholdet er rettet.

13.19 Krav om pliktig medlemskap i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister

Entreprenøren og eventuell underentreprenør skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK-ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Entreprenøren og underentreprenør skal ved kontraktsinngåelse gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente skatte- og avgiftsinformasjon (SKAV-info) i hele kontraktsperioden.

Nye underentreprenører som er skriftlig forhåndsgodkjent og som har kommet til etter at kontrakt er inngått, skal være registrert i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister før oppstart av kontraktsarbeidet og gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente skatte- og avgiftsinformasjon (SKAV-info).

13.20 Krav om at minst 50 % av arbeidede timer skal utføres av faglærte

Ved utførelse av denne kontrakten skal minst 50 % av arbeidede timer innenfor fagområder som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, håndverkertjenester og anleggsgartnerfaget, utføres av faglærte. Kravet gjelder samlet for alle utførende fag som omfattes av kontrakten, men det skal være minst én faglært i hvert av de aktuelle utførende bygg- og anleggsfagene som omfattes av bestemmelsen. For øvrig kan Entreprenøren selv velge hvilke av kontraktens utførende bygg- og anleggsfag det skal benyttes faglærte i, med mindre annet er presisert av Byggherren.

Inntil én femtedel av kravet kan oppfylles ved at arbeid utføres av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt, for første gang, etter kravene i Praksiskandidatordningen i opplæringslova, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land.

Som faglært regnes arbeidstaker med offentlig godkjent fag- eller svennebrev eller tilsvarende kompetanse som kan likestilles med fag- eller svennebrev innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid. Entreprenøren skal laste opp fagbrev eller tilsvarende dokumentasjon for faglært arbeidstaker i HMSREG.

På områder med lovkrav om bestemt fagutdanning og/eller autorisasjon, skal det kun benyttes personell som oppfyller slike krav. Faglærte i denne kategorien skal ikke medregnes når det føres oversikt over oppfylleelsesgraden (50 %) som nevnt i første ledd.

Dersom medvirkende arbeidere (unntatt lærlinger) hos Entreprenøren eller underentreprenører i løpet av kontraktsperioden består fagprøven og blir faglært, kan Byggherren og Entreprenøren avtale at alle timene arbeideren har arbeidet på prosjektet for Byggherren blir godkjent som timer utført av faglærte.

Entreprenøren skal, på forespørsel etter kontraktsinngåelsen, redegjøre for hvordan krav i denne bestemmelsen vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Dersom Entreprenøren ikke kan sannsynliggjøre at kravene vil bli

oppfylt, må Entreprenøren iverksette tiltak for å sikre riktig oppfyllelse av kontrakten. I sistnevnte tilfeller, skal en forpliktende tiltaksplan fremlegges for Byggherren snarest mulig.

Ved kontraktsavslutning skal det på forespørsel fremlegges oversikt over antall timer som er utført av faglærte. Timelister skal fremlegges på forespørsel. Entreprenøren skal levere sluttrapport som dokumenterer at Entreprenøren har oppfylt kontraktskravet.

Ved brudd på bestemmelsen, eller der det er klart at slikt mislighold vil inntreffe, kan Byggherren holde tilbake inntil 1 prosent av kontraktssummen inntil forholdet er rettet.

Ved brudd på denne bestemmelsen har Byggherren også rett til å legge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Ved vesentlig mislighold, eller dersom det er klart at slikt mislighold vil inntreffe, kan Byggherren heve avtalen. Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

13.21 Krav om adskilte garderober

Entreprenøren skal etablere adskilte garderobefasiliteter for kvinner og menn, uavhengig av hvilke kjønn som til enhver tid jobber på bygge- og anleggsplassen. Garderobene skal etableres i egne rom/brakkenheter med låsbar inngang og med antall wc/dusj i henhold til den til enhver tid gjeldende Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB).

Unntak fra bestemmelsen kan tillates i henhold til unntaksbestemmelsene i Fellesoverenskomsten for byggfag.

13.22 Krav til bruk av lærlinger

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minst 10 % av arbeidete timer innenfor utførende fagområder med særlig behov for læreplaner utføres av lærlinger. Dette skal skje etter ordning i henhold til opplæringslova, eller tilsvarende ordning. Dersom Byggherren ikke har presisert noe annet, kan Entreprenøren selv velge på hvilke av kontraktens utførende fagområder det skal benyttes lærlinger.

Det kan i konkrete tilfeller gjøres unntak fra lærlingkravet grunnet oppdragets særegenhet, for eksempel der oppdraget ikke egner seg for lærlingarbeid på grunn av sårbarhet hos tjenestemottakere, sikkerhetskrav eller andre særegne forhold.

Entreprenøren og/eller underentreprenører skal være godkjent som lærebedrift i henhold til opplæringslova. Utenlandske Entreprenører skal være godkjent lærebedrift i Norge, eller godkjent etter lignende ordning i annet EU/EØS-land eller land der Entreprenøren har hovedsete.

Entreprenøren skal laste opp dokumentasjon som viser at arbeideren er lærling i HMSREG. Entreprenøren skal på forespørsel legge frem all relevant dokumentasjon knyttet til godkjenningen, inkludert læreplan og inngåtte lærekontrakter.

Entreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, levere en plan for hvordan kravene vil bli oppfylt. Ved kontraktavslutning skal det fremlegges oversikt over antall utførte lærlingtimer.

Dersom Entreprenøren kan dokumentere reelle forsøk på å inngå lærekontrakt, foreligger det ikke mislighold, selv om kravene i første ledd ikke er oppfylt. Der gjenstående kontraktsperiode er mer enn tre måneder, anses kravet kun oppfylt dersom Entreprenøren med jevne mellomrom gjør reelle forsøk på å inngå ny lærekontrakt.

Ved brudd på bestemmelsen har Byggherren rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Entreprenøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Ved vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Byggherren.

Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter, eller dersom det er klart at slikt mislighold vil inntreffe, kan Byggherren heve kontrakten. Dersom Byggherren hever kontrakten med Entreprenøren, kan Byggherren kreve å få tiltransportert Entreprenørens kontrakter med underentreprenører.

14 Krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv

14.1 Plikt til å utføre forenklet aktsomhetsvurdering

Entreprenøren skal arbeide for å ivareta grunnleggende menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og internasjonal humanitærrett, samt hindre miljødeleggelser og korrupsjon. Dette skal gjøres ved å benytte metoden for aktsomhetsvurderinger. Aktsomhetsvurderingene skal omfatte alle leveransene, inkludert varer (fra råvarestadiet via produksjon av komponenter til ferdig produkt), tjenester (blant annet transport), og/eller andre innsatsfaktorer som bidrar til å oppfylle denne kontrakten.

Entreprenøren skal senest fra kontraktsstart:

Entreprenøren skal organisere sitt arbeid for ansvarlig næringsliv i tråd med metoden for aktsomhetsvurderinger som beskrevet i internasjonalt anerkjente rammeverk som FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Med dette menes:

1. Forankre metoden for aktsomhetsvurderinger i retningslinjer og styringssystemer. Entreprenøren skal som minimum ha:
 - Formelle policy/retningslinjer for ansvarlig næringsliv. Retningslinjene skal ivareta Byggherrens kontraktsvilkår og gjelde for egen virksomhet og i leverandørkjeden

- Skriftlige rutiner for å gjøre formelle policy/retningslinjer for ansvarlig næringsliv for leverandørkjeden (Suppliers Code of Conduct) kjent for leverandører/ underleverandører og forretningsforbindelser som medvirker til utførelsen av denne kontrakt [Dette skal kun leveres hvis det benyttes underleverandører]
 - Planer og rutiner for å gjennomføre aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv
2. Kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for samfunn, mennesker og miljø som Entreprenøren enten har forårsaket eller bidratt til, eller som er direkte knyttet til Entreprenørens forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester tilbudt Byggherren, gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere

Hva som menes med ansvarlig næringsliv, følger blant annet av:

- FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP)
- OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, inkludert følgende kapitler:
 - IV. Menneskerettigheter
 - V. Sysselsetting og forholdet mellom partene i arbeidslivet
 - VI. Miljøvern
 - VII. Bekjemping av bestikkelser, tilbud om bestikkelser og pengeutpressing
- Verdenserklæringen om menneskerettighetene (1948) og FN-konvensjonene om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (1966) og om sivile og politiske rettigheter (1966)
- Internasjonal humanitærrett inkludert Genèvekonvensjonene. Dette innebærer at Entreprenøren ikke skal tilby varer eller tjenester fra leverandører som direkte eller indirekte medvirker til å opprettholde ulovlig okkupasjon.
- ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet:
 - Forbud mot tvangsarbeid (ILO konvensjon nr. 29 og nr. 105)
 - Retten til fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87 og nr. 98. Der konvensjon nr. 87 og nr. 98 er begrenset ved nasjonal lov skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre, alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling)
 - Forbud mot barnarbeid (ILO konvensjon nr. 138 og nr. 182)
 - Forbud mot diskriminering (ILO konvensjon nr. 100 og nr. 111)
 - Retten til helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og nr. 187)
- Anstendige arbeidsforhold og arbeidsmiljølovgivningen der arbeidet utføres: Medvirkende arbeiders lønns- og arbeidsvilkår skal ikke være dårligere enn det som følger av den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølovgivning i det landet der arbeideren utfører sin del av arbeidet. Dette gjelder i hele leverandørkjeden, fra utvinning av råvarer og produksjon av hovedkomponenter, til sammenstilling og distribusjon av ferdig vare eller utførelse av arbeid. Av særlige relevante forhold fremheves 1) en lønn å leve av, 2) overholdelse av arbeidstidsbestemmelser, 3) helse, miljø og sikkerhet, 4) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter, samt 5) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.

Overnevnte er minimumsstandarder. Der hvor internasjonale konvensjoner og nasjonale lover og regler eller avtaler regulerer samme tema, skal den høyeste standarden legges til grunn.

Dersom Entreprenøren blir kjent med kritikkverdige forhold i leverandørkjeden, skal Entreprenøren informere Byggherren om dette uten ugrunnet opphold.

14.2 Plikt til å medvirke i kontraktsoppfølgingen

Byggherren etterstreber samarbeid som utgangspunkt, og ønsker dialog om eventuelle utfordringer i leverandørkjeden med mål om å få til varige forbedringer.

I kontraktsoppfølgingen kan Byggherren kreve at Entreprenøren:

- Deltar i oppfølgingssamtale(r) med Byggherren og eventuelle andre berørte interessenter
- Besvarer egenrapporteringsskjema senest fire uker etter Byggherrens utsendelse, med mindre Byggherren har satt en annen frist
- Fremlegger policy/retningslinjer, planer og rutiner for å gjennomføre aktsomhetsvurderinger
- Dokumenterer sitt arbeid med aktsomhetsvurderinger, inkludert tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser, samt gjenoppretting og erstatning for negative konsekvenser
- Gir en oversikt over produksjonsenheter i leverandørkjeden, inkludert deres hovedkomponenter og råvarer, etter Byggherrens nærmere angivelse
- Bistår i forbindelse med Byggherrens leverandørrevisjoner og innhenter all dokumentasjon som anses nødvendig:
 - Revisjon kan omfatte undersøkelser, innhenting av dokumentasjon og stedlig kontroll hos Entreprenøren, hos eventuelle underleverandører og på steder der kontraktsarbeidet utføres. Entreprenøren skal vederlagsfritt stille nødvendige ressurser til disposisjon og oversende etterspurt dokumentasjon i forbindelse med revisjon eller kontroll. Medvirknings- og dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører. Entreprenøren er ansvarlig for at underleverandører oppfyller medvirknings- og dokumentasjonsplikten
 - Revisjon kan gjennomføres i perioden fra kontraktsinngåelse frem til seks måneder etter utløpet av kontrakten
 - Revisjon og stedlig kontroll kan utføres av Byggherren eller tredjepart engasjert av Byggherren. Tredjepart identifiseres i denne bestemmelsen med Byggherren. Entreprenøren kan motsette seg at en direkte konkurrent av Entreprenøren blir oppnevnt som tredjepart. Tillitsvalgte kan ikke nektes adgang ved stedlig kontroll der kontraktsarbeidet utføres

Byggherren har rett til å samarbeide med andre offentlige Byggherrer og samarbeidspartnere i oppfølgingen av aktsomhetsvurderingene for ansvarlig næringsliv, samt innenfor lovverkets rammer å dele relevant informasjon og dokumentasjon fra oppfølgingen. Byggherren skal sikre at informasjonen deles på forsvarlig måte.

14.3 Sanksjoner ved manglende ivaretagelse krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv

Ved brudd på krav om plikt til utføre aktsomhetsvurderinger eller plikt til å medvirke i kontraktsoppfølgingen, som manglende gjennomføring av, eller dokumentasjon på aktsomhetsvurderinger eller ved brudd på medvirkningsplikten, kan Byggherren gjøre følgende sanksjonsbestemmelser gjeldende:

- Entreprenøren skal rette brudd på krav om plikt til utføre aktsomhetsvurderinger eller plikt til å medvirke i kontraktsoppfølgingen. Entreprenøren skal fremlegge en tiltaksplan for når og hvordan brudd skal rettes. Tiltakene og fristene skal være rimelige sett i forhold til bruddenes art, alvorlighetsgrad og omfang. Tiltaksplanen skal fremlegges for godkjenning av Byggherren innen fire uker etter at bruddene ble oppdaget, med mindre Byggherren bestemmer noe annet. Dokumentasjon på retting skal fremlegges Byggherren for godkjenning uten ugrunnet opphold
- Ved alvorlige eller gjentatte brudd på krav om plikt til utføre aktsomhetsvurderinger eller plikt til å medvirke i kontraktsoppfølgingen, eller ved gjentatt tilsidesettelse av tiltaksplanen, kan Byggherren ilegge én eller flere av følgende sanksjoner:
 - Gebyr på kr 1 500 per hverdag inntil forholdet er rettet
 - Kreve midlertidig stans av hele eller deler av leveransen for Entreprenørens regning og risiko. Under stans vil ikke erstatningskjøp som foretas hos annen Entreprenør anses som kontraktsbrudd
 - Kreve at Entreprenøren bytter ut vare(r) eller underentreprenør uten kostnad for Byggherren
 - Heve kontrakten. Selv om Entreprenøren eller underentreprenøren retter, er dette ikke til hinder for at Byggherren kan heve

15 Tvister (NS 8406 pkt. 31)

Norsk rett skal legges til grunn ved løsning av tvister.

16 Reklame

Entreprenøren skal innhente skriftlig forhåndsgodkjenning fra byggherren dersom han ønsker å gi offentligheten informasjon om avtalen utover å oppgi oppdraget som generell referanse.

17 Returordning for emballasje

Leverandøren og eventuelle underleverandører som er omfattet av avfallsforskriften § 7-5 skal senest ved kontraktsinngåelse fremlegge dokumentasjon for medlemskap i ett av de returselskaper for emballasje som er godkjent av Miljødirektoratet.

Leverandører som ikke er omfattet av avfallsforskriften § 7-5, skal senest ved kontraktsinngåelse fremlegge dokumentasjon på at deres underleverandører overholder eventuelle forpliktelser etter avfallsforskriften § 7-5, eksempelvis gjennom kontrollmedlemskap.

18 Miljøkrav

18.1 Utslippsfrie bygge- og anleggsplasser

Leverandøren skal gjennomføre arbeidet på bygge- og anleggsplassen utslippsfritt.

18.2 Massetransport

Leverandøren skal minimum benytte biogass som drivstoff for transport av masser som fjernes fra og leveres til bygge- og anleggsplass. Krav til drivstoffteknologien gjelder hele transportstrekningen til og fra bygge- og anleggsplass, eller fra lasting til lossing av masser.

18.3 Øvrig transport

a. For kjøretøy med tillatt totalvekt under 3,5 tonn gjelder følgende for siste transportstrekning/last mile:

1. Leverandøren forplikter seg til kun å benytte kjøretøy som enten er utslippsfrie eller biogassbaserte i gjennomføringen av kontrakten.

b. For kjøretøy med en tillatt totalvekt over 3,5 tonn gjelder følgende for siste transportstrekning/last mile:

1. Leverandøren skal i gjennomføringen av kontrakten minimum benytte fossilfrie kjøretøy til transport.
2. Innen 1.1.2027 skal alle kjøretøy som benyttes i gjennomføringen av kontrakten være utslippsfrie eller biogassbaserte.
3. Alle kjøretøy som benyttes i gjennomføringen av kontrakten skal oppfylle minimum euroklasse 6/VI.
4. Biodrivstoff som benyttes under gjennomføring av kontrakten skal være dokumentert bærekraftig biodrivstoff ut over omsetningskrav. Det skal ikke benyttes biodrivstoff basert på palmeolje eller biprodukter fra palmeoljeproduksjon.
5. Dokumentasjon for transportleveransene skal fremlegges ved forespørsel og skal inneholde all relevant informasjon samt kjøretøyets registreringsnummer.

18.4 Plan for energi- og effektforbruk

Leverandøren skal ha en plan for å effektivisere og styre energi- og effektforbruk i prosjektet. Planen skal medvirke til å sikre god fremdrift og hindre forsinkelser. Planen bør inneholde tiltak for god ladelogistikk, og gi god styring av energi- og effektforbruk.

18.5 Biodrivstoff

For kjøretøy og maskiner hvor det ikke er stilt krav om nullutslipp eller biogass skal det benyttes minimum euroklasse 6/VI og dokumentert bærekraftig biodrivstoff ut over omsetningskrav. Det skal ikke benyttes biodrivstoff basert på palmeolje eller biprodukter fra palmeoljeproduksjon.

18.6 Unntaksbestemmelse

Unntaksbestemmelse Oppdragsgiver kan i kontraktperioden etter en konkret vurdering gi Leverandøren unntak fra enkelte kontraktskrav. Unntak kan ikke gis der behovet skyldes forhold Leverandøren kjente til eller burde ha kjent til ved innlevering av endelig tilbud.

Leverandøren skal sende skriftlig søknad om unntak til Oppdragsgiver uten ugrunnet opphold. Søknaden skal minimum inneholde opplysninger og dokumentasjon om:

1. Maskin eller kjøretøy som det søkes unntak for og hvilken erstatning som skal benyttes.
2. Begrunnelse for hvorfor det ikke er mulig for Leverandøren å oppfylle kravet.
3. Perioden det søkes unntak for.

Oppdragsgiver må innvilge søknaden skriftlig før unntak fra kontraktskrav anses som godkjent.

Ved innvilget unntak skal det benyttes minimum euroklasse 6/VI og dokumentert biodrivstoff ut over omsetningskrav. Det skal ikke benyttes biodrivstoff basert på palmeolje eller biprodukter fra palmeproduksjon.

18.7 Dokumentasjon og rapportering

a. Bruk av Oppdragsgivers digitale rapporteringsløsning:

1. Leverandøren skal sørge for at alle maskiner, inklusive innleide maskiner, som benyttes til gjennomføring av oppdraget er tilkoblet Oppdragsgivers digitale rapporteringsløsning for oversikt over utslipp og forbruk fra maskiner og kjøretøy.
2. Leverandøren skal til enhver tid sørge for at alle maskiner er oppkoblet i løsningen, og at data kontinuerlig innhentes fra maskinparken gjennom hele kontraktperioden.
3. Tilkobling og overføring av data skjer for Leverandørens egen regning.
4. Leverandøren plikter å etterregistrere eventuelle nye maskiner som kommer inn under gjennomføringsperioden.

b. Dokumentasjon av massetransport: Leverandøren skal oversende dokumentasjon eller kvitteringer på innkjøpt drivstoff og veielapper for massetransport på forespørsel uten ugrunnet opphold.

c. Dokumentasjon av håndtering av masser: Leverandøren skal dokumentere håndtering av masser, vann og avfall, inkludert deklarerer av farlig avfall og eventuelle utslippsmålinger.

18.8 Anleggsvann

Anleggsvann fra byggegrøp skal ikke slippes til sjø uten kontroll og nødvendig rensing. Entreprenøren skal etablere og drifte system for oppsamling, kontroll og eventuell rensing før utslipp. Løsning skal dokumenteres og godkjennes av byggherren.

18.9 pH-kontroll ved betongarbeider

Ved betongarbeider skal entreprenøren overvåke pH i anleggsvann og sikre at vann med forhøyet pH ikke slippes ukontrollert til sjø.

18.10 Utslippskontroll generelt

Arbeidene skal gjennomføres slik at spredning av partikler, forurensning og slam til sjø og omgivelser unngås. Nødvendige tiltak skal være inkludert i kontraktens priser.

18.11 Registrering i Maskinregisteret

Maskiner som benyttes på bygge- og anleggsplassen skal være registrert i Maskinregisteret.

18.12 Mislighold og sanksjoner

Klima- og miljøkrav omfatter krav eller kriterier som reduserer negativ klima- eller miljøpåvirkning ved ytelsen, eller fremmer klimavennlige løsninger, og som fremgår av konkurransegrunnlaget eller leverandørens tilbud.

Ved brudd på klima- og miljøkrav kan Oppdragsgiver

- a. kreve at forholdet rettes eller at misligholdet opphører,
- b. holde tilbake inntil 1 prosent av kontraktssummen, frem til forholdet er rettet eller misligholdet opphører,
- c. ilegge et forholdsmessig gebyr. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Oppdragsgiver. Leverandørens samlede gebyransvar for brudd på klima- og miljøkrav er

begrenset til 5 % av kontraktssummen. Ansvarsbegrensingen gjelder ikke der bruddet har sin årsak i forsett eller grov uaktsomhet hos leverandøren,

d. kreve at Leverandøren skifter ut underleverandøren for Leverandørens regning og risiko, dersom bruddet har skjedd hos underleverandøren,

e. heve kontrakten eller stanse arbeidet for Leverandørens regning og risiko dersom bruddet anses som vesentlig, uavhengig av om forholdet er rettet eller krevd rettet. Leverandørens forsinkelse som følge av stansing etter denne bestemmelsen avskjærer ikke Oppdragsgivers rett på dagmulkt etter kontraktens bestemmelser om forsinket levering,

f. kreve å få tiltransportert Leverandørens kontrakter med underleverandører dersom Oppdragsgiver har hevet kontrakten med Leverandøren.

Ved brudd på krav til bruk av Oppdragsgivers digitale registreringsløsning, dokumentasjon av massetransport eller registrering i Maskinregisteret kan Oppdragsgiver ilegge et gebyr på kr 1500 per brudd, per dag, frem til bruddet opphører.
